

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

1013. MEDDELELSE

73. ÅRGANG 4. NOVEMBER 1971

Udgivet af
Statens
Planteavl udvalg

Stammeforsøg med sommerhvidkål 1969 og 1970.

Afprøvningen har omfattet 22 indsendte stammer, 13 til tidlig brug og 9 til middeltidlig brug.

Forsøgene er gennemført følgende steder:

Statens forsøgsstation, Spangsbjerg, Esbjerg, gartneriejer Frode Hansen, Kildebrønde, Tåstrup, statens forsøgsstation, Blangstedgaard, Odense og gartneriejer Hans Hansen, Humlehøj, Sønderborg.

Alle forsøgene har været vellykkede begge år.

Metode. Prøvedyrkningen blev påbegyndt i 1969 og afsluttet i 1970. I 1969 blev der sået i kasser i hus fra 28. februar til 13. marts og udplantet på blivestedet mellem 24. april og 10. maj de forskellige steder. Planterne er enten prikledede i kasser eller pottede. 1970 er der sået fra 5. til 25. marts og udplantet fra 5. til 15. maj.

Der er plantet på afstande fra 60 × 60 cm i Kildebrønde til 60 × 40 cm i Sønderborg. Mindste afstand har givet det største udbytte pr. arealenhed. Der er hvert sted anlagt 4 fællesparceller med 40-60 planter pr. parcel.

Forsøgenes resultater fremgår af omstående tabel med karakterer, tidlighedsberegninger, sortere- og vejetal samt værdital. Kun små uddrag af det samlede talmateriale kan bringes her til belysning af stammernes indbyrdes værdi til formålet. Hele talmaterialet er gjort op for tidlige og middeltidlige hver for sig.

Karaktererne og mål er gennemsnit af alle 8 forsøg. Målene er fra 10 overskårne hoveder på hvert sted. Bedømmelserne er gennemført med to hovedbedømmelser hvert sted samt én eller flere supplerende bedømmelser for at dække de tidligste og seneste af stammerne. Der har hele tiden været overlapninger til næste bedømmelse.

Typesortering. På de overskårne hoveder er den

typesortering efter hovedform. Resultaterne angives i procent. Også procent hoveder med indvendig tipburn er angivet.

Udbytte er bestemt ved vejning af 3 fællesparceller hvert sted. Udbyttet er ikke i sig selv et kriterium for en stammes værdi til tidlig brug, men der har, selv ved den tidlige skæring, der her er praktiseret, været tilfredsstillende udbytter. Procent I. sorterings hoveder har været særdeles høj, i gennemsnit af de indsendte stammer omkring 80 med en enkelt stamme nede på 59 og en enkelt oppe på 90 procent. Trods rigelig vanding begge år gav 1970 det største udbytte trods senere udplantning.

Tidlighedsberegning. Ved hver skæring noteres dato, vægt og sortering. Ud fra dette materiale er der lavet en tidlighedsberegning, idet hele skæreperioden er opdelt i 6 dele, dernæst er der beregnet, hvor stor en procent af I. sortering, der er skåret i hver periode hvert sted. Det endelige tal fremkommer som et gennemsnit af 7 forsøg.

Periodeberegningerne er foretaget såvel for tidlige som middeltidlige, så man kan sammenligne grupperne. Sidste periode falder egentlig uden for hvad man vil kalde sommerhvidkål, og en enkelt stamme er på forhånd udskudt af den grund. Endvidere er der beregnet, hvor mange dage, der er gået fra udplantning til første høst for hver stamme samt høstens varighed i dage.

Værdital. For lettere at kunne klassificere stammerne er der opstillet et antal pointsformler, hvori hver enkelt stammes tal er indsat. Herved kan man give de egenskaber, der har betydning for dyrkning, salg og brug vægt efter deres betydning. Efter disse værdital er den endelige klassificering og udvælgelse af de anerkendelsesværdige stammer sket. Pointsformlen findes i hovedberetningen.

Beskrivelse af stammerne

A. De tidlige

Lb. nr. 29. 'Tidlig Ditmarsker', 'Ega', Ny Munkegård P, 60, P 70. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Tåstrup. Er særdeles ensartet i størrelse, type og tidlighed. Dens bladfylde er ret lille. Hovederne er middelstore, nærmest kuglerunde. Blad- og hovedfarven er lys grøn. Lukningen er fin, og den indvendige kvalitet er god. Glatthed efter afpudsningen er knap så god. Det er den tidligste af de anerkendte stammer, d.v.s. særdeles tidlig, og den har givet et tilfredsstillende udbytte med en hovedvægt på ca. 1000 g.

Lb. nr. 30. 'Tidlig Ditmarsker', 'Special', Hunderup P 60, P 70. Ejer: A/S L. Dæhnfeldt, Odense. Er særdeles ensartet i type og størrelse og ret ensartet i tidlighed. Dens bladfylde er ret lille. Hovederne er middelstore, nærmest kuglerunde. Bladfarven er friskgrøn, og hovedfarven er ret lys grøn. Lukningen er fin. Den indvendige kvalitet er ret god. Glatthed efter afpudsning er knap så god. Det er den næsttidligste af de anerkendte stammer, det vil sige særdeles tidlig. Den har givet et tilfredsstillende udbytte med en hovedvægt på godt 1000 g.

Synonym: Golden Acre Special.

Lb. nr. 31. 'Tidlig Ditmarsker', 'Goda', Ny Munkegård P 70. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Tåstrup. Er særdeles ensartet i type, størrelse og tidlighed. Dens bladfylde er middel. Hovederne er ret store, nærmest kuglerunde. Bladfarve og hovedfarve er friskgrøn. Lukningen er fin, og den indvendige kvalitet er særdeles god. Glatthed efter afpudsning er god. Det er den tredietidligste af de anerkendte stammer, d.v.s. at den er meget tidlig, og udbyttet har været tilfredsstillende med en hovedvægt på godt 1000 g.

* Synonym: Golden Acre Special.

Lb. nr. 32. 'Tidlig Ditmarsker', 'Dima', Tagenshus P 60, P 70. Ejer: A. Hansen, Kastrup. Er særdeles ensartet i type, størrelse og tidlighed. Dens bladfylde er middel. Hovederne er ret store, nærmest kuglerunde. Bladfarve og hovedfarve er friskgrøn. Lukningen er fin, og den indvendige kvalitet er god. Glatthed efter afpudsning er ret god. Den ligger i tidlighed omtrent som den tredietidligste af de anerkendte, og udbyttet har været tilfredsstillende med ca. 1200 g pr. hovede.

Lb. nr. 33. 'Ditmarsker', 'Midi', Ny Munkegård P 60, P 70. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Tåstrup. Er en ensartet, kraftig Ditmarskertype med stor bladfylde og store fladrunde til runde hoveder. Bladfarven er ret

mørk grøn, og hovederne friskgrønne. Lukningen og den indvendige kvalitet er ret god. Glatthed efter afpudsning er knap så god. Den er ret tidlig til middeltidlig og kan afløse de tidlige Ditmarskertyper. Udbyttet har været stort med en gennemsnitlig hovedvægt på 1500 g.

Lb. nr. 34. 'Ditmarsker', 'Frigga', Toftø P 70. Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Frøafdelingen, Glostrup. Er en ensartet, kraftig Ditmarskertype med stor bladfylde og store, runde til fladrunde hoveder. Blad- og hovedfarve er friskgrøn. Lukningen og den indvendige kvalitet er ret god. Glatthed efter afpudsning er god. Den er tidlig til middeltidlig og kan afløse de tidlige Ditmarskertyper. Udbyttet har været stort med en gennemsnitlig hovedvægt på over 1500 g.

B. De middeltidlige

Lb. nr. 40. 'Københavns Torve', 'Biro', Ny Munkegård P 61, P 70. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Tåstrup. Er en ret ensartet, kraftig kål med mørk grøn blad- og hovedfarve og fin lukning. Hovederne er store, kuglerunde til fladrunde. Den indvendige kvalitet er god. Den er middeltidlig og kan afløse de mellemtidlige Ditmarskertyper (nr. 33 og 34). Udbyttet er meget stort, og gennemsnitsvægten pr. hovede har været op mod 2000 g.

Lb. nr. 42. 'Københavns Torve', 'Staga', Ny Munkegård P 70. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Tåstrup. Er en meget ensartet, kraftig kål med ret lys grøn blad- og hovedfarve og ret god lukning. Hovederne er meget store, kuglerunde til fladrunde. Den indvendige kvalitet er kun ret god. Den er middeltidlig til ret sen og kan afløse den middeltidlige Københavns Torve. Udbyttet er meget stort, og gennemsnitsvægt pr. hovede har været op mod 2000 g.

Lb. nr. 43. 'Ditmarsker', 'Primax', Hunderup P 60, P 70. Ejer: A/S L. Dæhnfeldt, Odense. Er en meget ensartet, ret kraftig kål med friskgrøn blad- og hovedfarve. Hovederne er meget store, kuglerunde til fladrunde med ret god lukning. Den indvendige kvalitet er kun ret god. Den er kun lidt senere end de to middeltidlige til tidlige Ditmarsker i den tidlige gruppe. Udbyttet er stort, og den gennemsnitlige hovedvægt har været på ca. 1500 g.

De som sommerhvidkål anerkendte stammer kan dække forsyningen herhjemme fra ca. 3. uge i juni (somme tider fra midten af juni) og til begyndelsen af august, da de afløses af de tidligste høsthvidkål. Da de oftest skæres før fuld udvikling, når man sjældent

Sommerhvidkål. Forsøgenes hovedresultater for de anerkendte stammer

	Tidlige							Middeltidlige			gns. 9 stammer
	29.	30.	31.	32.	33.	34.	gns. 13 stammer	40.	42.	43.	
<i>Karakterer:</i>											
Ensartethed i type	7,6	7,9	7,6	7,8	6,6	6,6	7,2	5,4	7,1	6,9	6,5
» i størrelse	7,8	7,8	7,6	7,4	6,9	7,4	7,0	6,0	7,3	7,3	6,9
» i tidlighed	7,6	6,9	7,6	7,8	7,1	7,4	7,0	7,0	7,3	7,1	6,7
Vækstkraft, bladfylde	5,6	5,8	6,4	6,4	8,0	8,1	6,1	7,9	8,3	7,6	7,4
Hovedstørrelse	6,5	6,6	7,1	7,1	8,0	7,8	6,5	7,0	8,0	7,5	6,8
Lukning	7,3	7,1	7,5	7,0	6,6	6,4	6,9	6,9	6,3	6,4	6,5
Glathed efter afpuksning	5,0	5,4	6,6	6,0	5,9	6,7	6,0	6,8	7,4	5,9	6,7
Udvendig farve, blade	6,8	7,3	7,1	7,1	7,9	7,4	7,5	8,0	6,1	7,3	7,6
» » , hoveder	5,0	5,9	6,4	6,5	6,8	7,0	6,3	7,2	6,5	6,7	7,0
Indvendig kvalitet	7,3	5,8	8,4	6,9	5,4	5,0	6,2	6,6	4,9	5,0	5,8
Tidlighed	8,6	7,6	6,9	6,3	5,3	5,6	6,9	5,9	4,0	6,5	4,9
Værdi som handelsvare	7,1	7,5	8,5	7,5	7,6	6,9	6,7	6,9	7,5	7,9	6,7
<i>Mål i cm:</i>											
Hovedhøjde	14,3	14,9	14,8	14,9	16,3	16,6	14,8	17,6	18,7	16,7	16,7
Hovedbredde	14,2	14,4	14,7	14,7	17,1	17,2	14,7	18,3	19,1	17,3	17,6
Stokhøjde	5,5	5,5	4,8	6,0	7,5	7,8	6,1	7,5	8,2	7,9	8,2
Indvendig stokhøjde	7,8	8,7	7,9	8,4	7,9	10,0	7,8	8,4	9,6	9,7	8,4
<i>Typesortering, procent:</i>											
Fladrunde	20	5	30	25	53	42	23	37	37	30	44
Kuglerunde	67	62	65	65	40	43	60	58	50	65	46
Højrunde	13	25	5	10	7	15	15	5	10	3	9
Ovale og spidse	0	8	0	0	0	0	1	0	3	2	1
Procent m. indiv. tipburn	0	0	2	3	3	2	1	4	1	1	3
<i>Udbytte i hkg og antal i 1000 stk. pr. ha:</i>											
I. sortering, hkg.	296	314	331	338	450	455	312	552	537	449	455
II. » »	28	30	23	30	20	22	36	28	24	19	33
Ialt høstet, hkg.	328	347	356	370	471	480	352	584	563	473	495
Antal I. sortering pr. ha	28,2	28,7	29,7	28,6	30,9	30,3	27,4	29,5	28,5	29,3	26,8
Procent I. sortering	82	83	86	83	90	88	79	88	85	88	80
Vægt pr. hovede i g, I. sort.	1050	1094	1114	1182	1456	1502	1126	1871	1884	1532	1676
<i>Tidlighedsberegning:</i>											
Procent høstet i 1. periode	72	63	44	33	3	1	36	0	0	1	0
» » i 2. »	27	35	51	61	42	42	43	13	0	39	16
» » i 3. »	1	2	5	6	46	44	18	53	27	55	35
» » i 4. »	0	0	0	0	8	10	3	32	61	4	24
» » i 5. »	0	0	0	0	1	3	0	2	12	1	10
» » i 6. »	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
<i>Antal dage fra udpl. til første høst</i>											
første høst	56	56	56	56	59	61	57	63	67	63	70
<i>Høstperiodens varighed, dage</i>											
Høstperiodens varighed, dage	8	9	9	13	17	14	12	17	17	12	15
<i>Værdital:</i>											
Udbyttetotal	296	314	331	338	450	455	312	552	537	449	455
Ensartethedstal	383	374	388	385	353	343	361	338	354	373	353
Dyrkningsværdital	326	336	359	340	347	349	327	352	344	350	334
Tidlighedstal	357	337	308	290	192	187	281	138	67	201	115
Kvalitetstal	280	249	309	262	250	225	264	289	233	225	262

op på deres maksimaludbytter eller deres maksimale kvalitet. De anerkendte kan nå store udbytter af tilfredsstillende eller endog fin kvalitet, men sommerkål er beregnet på hurtig skæring, da de hurtigt kan revne eller få lasede yderblade.

Det må anbefales inden man går i gang med dyrkning i større udstrækning at studere den samlede be-

retning og talmateriale i Fællesudvalget for Prøvedyrkning af Køkkenurters 51. beretning 1971. Beretningen kan, sålænge oplag haves, rekvireres fra Fællesudvalgets kontor, 6053 Ågård.

Fællesudvalget for Prøvedyrkning
af Køkkenurter

Abonnement på meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlskontor, Kongevejen 79, 2800 Lyngby, postgiro 2299, tlf. (01)855057. Abonnementsprisen er for 1971 11,50 kr. årligt incl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.

NIELSEN & LYDICHE (M. SIMMELKJÆR)
KØBENHAVN

Trykt i 9.000 eksemplarer.